

L a t w e e f c h u   N w i s e s .

Nr. 13. Zettortdeenâ 27. Merz 1852.

• Paslehyta manta.

Sprantschu semmè kahdâ meestâ dsihwoja nabbags lohpu-gans, kam bij seewa un aston behrni, ko tehws ar leelahm mohlahm tikko warreja usturreht. Bet lai arr grubti winnam nahzabs preeksch desmits zilwekeem apwalku un maifi fagahdabt, tomehr ar faktu un gauflu dsihmodams tik dauds wehl sakrahje, ka warreja bibbeli eepirktees, ko jaw fenn bij lohti eekahrojts. So ta bibbele, ko lihds schim bij turrejis, no wezzuma wiffai bij saplihsufi. Nu winsch gan ne nopirke wis gluschi jaunu un glihti eeseetu bibbeli, bet jaw bruhketu, kas tik dauds ne maksaja ka jauna, bet kas wehl geldiga bij un ihpaschi ar tik leekeem raksteem drikketa, ka wihrs ar sawahm wezzahm patumschahm azzim jo labbi to warreja lassihht. Pee schahs wezzas bibbeles winnam wehl ihpatte firde-pamohdinaschana bija. So zeeklahret to sawâ rohla nehme, winsch atgahddinaja, kas tee gan par laudim bijusch, kas preeksch winna no tahs paschas bibbeles tizzibas-apstiprinaschanu un preezinaschanu behdas fewim bij smehtluschees. Tad winsch dohmaja ta: winni jaw fenn gult sawds kappos un pehz daschdaschadahm behdahm sawa Kunga Jesus gohdiba irr eegahjuschi; bet es wezzitis, es wehl scheitan behdu-eelija staigaju, un winni man scho bibbeli irr atstahjuschi, lai ar to tapat ka winni sawu dwehsele sataifu us muhschigu dsihwojchanu. —

Winsch nu daudsreis sawu bibbeli zillaja un daschu labbu walkaru ar seewu un behrneem apsehdees woi kahdu Dahwida dseefminu, woi tohs stahstus par Sahsepu, woi arri kahdu nodaku is swehta Lubkas ewangeliuma islasfija, un tee garri seemas-walkari, kad schohs swehtus stahstus bij lassijusch, teem nabba-

geem lautineem bij swehtiti ar faldu preeku un meeru. Ihpaschi kad seemas-swehtki atnahze, kurreus, ka stahw rakstihst, pirmo reisi engelisch arri nabbageem ganneem bij swehtijusch, tad schee lautini no firde preezajabs, ka paschi ar tahdi nabbagi ganni effoht, kas tapat ka winni tik preezigus seemas-swehtkus warroht swehtihht. — Nu gaddijabs, ka ne zil ilgi pehz seemas-swehtkeem kahdâ swehtdeenawalkara muhsu gans lihds ar seewu un behrneem atkal pee sawas bibbeles sehdeja. Kad lappas-puffi bij islasfijis, tad, lappu apgreesis, manna, ka tee wahrdi ar teem preekschejeem ne fa-eet wis. Warr buht, ka diwi lappas nejausch apgreesis reisa. Tadeht wezzais tehws pirmo lappas-puffi atkal usschlirr, un nu reds, ka diwi lappas bija salippinatas lohpa. Gans nu nemm nasi un pamasam tahs lappas usgreesch. Un ko nu winsch reds? Starp tahm abbahm lappahm rahdabs wairaf ne ka simts dahlderu papihra naudâ! — No pirma galla wihrs dohma, ka aplam ko buhs redsejis; stat-tahs wehl ohtru un treschu reisi — un teescham, ta irr, ka winsch papreekschu bij redsejis. Nu paleek ka mehms brihndamees. Pehz wehl weenu masaku papihra-lappinu useet, kurrea schee wahrdi stahw rakstih: „Scho naudu ar leelahm mohlahm esnu sakrahjis; manni raddi, kurreem manna manta pehz mannas mireschanas peekriht, wiffi irr baggoti laudis, kurreem tahs wis ne waijaga. Tadeht scho naudu tewim atwehlu, kristigs brahli, kas tu pehz man scho bibbeli lassifi.“

Tas gans galwinu krattija, wehl to leetu ne warreja wis labbi saprast. Winnam wehl kahdu brihdi bij labbi apdohmatees, eekam winsch par sawu mantu sahze preezatees. Bet pa tam starpam jaw no seewas un behrnu lihgsmoschanas wifs nams atskanneja.

Tu prafti, mihlais laffitajs, kà tad ta nauda tanni bihbela bij eenahkufi? Warr buht tà: Ta nauda peederreja kahdam zilwekam, kas Deewa wahrdds sawu augstaku preeku bij at-raddis. Un kad nu pascham meefigi behrni ne bij wis, un winna raddeem naudas bij papilnam, tad winsch dohmaja, lai Deews pats irr tas ustraugs par mannu mantu, un to tahdam zilwekam peeschkir, kam ta waijadsehs un kas Deewa wahrdds no firds mihlus turr. Gan tam wihtam sawads prahts irr bijis, bet man schleet, ka labs un derrigs. — Warr buht, mihlais laffitajs, tu arri wehletohs, ka tahdu wihru dauds atrastohs, kas tapat til dauds naudas un wehl wairak bihbela buhtu paglabbajusch, ka tu to warretu atrast. Bet es tew falku: arri tawà bihbela tahda patte manta un wehl dauds leelaka irr paslehpta. Tur irr mantas noliktas, kas muhscham ne suhd wis, ko kohdi un ruhfa wis ne ehd un pehz ko sagti wis ne rohft. Mekkel ween!

Gr.

. Redseet, kà eet ar skohlalm!

(Schi irr grahmata, kas no teefas aktehm istalksita.) — 3.

Zeeniga pagasta teefa.

Sawà weetà un wahrda, pasneedsu Zums scho mannu rakstu sihmi, zaur ko mihli luhdsu usnemshanu un zaurweshanu mannas suhdibas. Prohteet: Es tai weetà likts, pagastabehrnus mahziht grahmatas, arri gribbu labb'praht isdarriht, un no firds isdarriht, kas man pawehlehts un mans peeklahjums irr; bet turklacht nerrastibu nezeetischu, gan jau daschlahri tohpu wainohs, zaur palaidneeku paschu nekahrtigu behrnu suhtishanu skohlà; to wissu esmu lihds schim rahmi un pazetigi neffis; bet kad par dauds fahnis no zella maldahs, tad tahds tomehr us zella uswaddams, un zelsch parahdams. Tapat no zella maldijuschees wezzaki, kas sawu meitiau us skohlu suhtihit gribbejusch, prohteet: N. bandeneeks N. N. un seewa N. Tas skohlas behrns irr N. Pehrni seem' weenu zauru deenu skohlà bijis;

bet kad nu behrns ne bij deefgan eenehmees un ne neeka labba prahtà paturrejs par to weenu deenu, tad wehl tappa scho seem' 5 deenas us skohlu raidihts lai ko labbu mahzitohs; bet nu jau atkal fenn skohlu atstahjis. Tad nu par 2 seemi 6 deenas skohlà suhtihits un laikam woi tahdas deenas wehl buhs suhtihits kad skohlmeisters buhs wissu deenu gullejis, behrns ne neeka eemahzjees, parahda kad skohlmeisters irr tahds mulkis un flinks zilweks, kas behrnus ne proht un negribb eemahziht grahmatà lassihit eeksch ihfa laika, eeksch mas deenahm. Tad nu es luhdsu mihli zeenigu pagasta teefu, tohs peeminnehtus wezzakus apstelleht un isklausiht, kahdu eemeslu tad tee prett to skohlmeisteri mett; jeb wisswairak, kadeht tee nerrastibu isdarrà un sawu behrnu til mas leel skohlà atnahkt. Tad jau arri zeeniga pagasta teefa to labbumu darrihs un nosazzihs, apspreedihis, woi to meitu tai mahtei buhs suhtihit us skohlu; jeb ta to warrehs mahjas paturreht, un lai tad nahkoshà seemà, tas fainneeks dabbu suhtihit, pee kà tas behrns taps pawassari peeschkirts par klausitaju.

Tad arri tapat ar skohlu spehle N. saime-neeks N., kursch sawu wezzaku dehlu par 5 gaddem 22 neddetas un 1 deenu suhtijis un sehns wehl eeksch 5 gaddem, naw wiss eemahzihts no skohlmeisters grahmatà strahdabt kà nahkaks un 15 gaddus jau sehns pasneedsis. Tapat un wehl jo wairak winsch grib islustetees ar sawu ohtru dehlu kursch augumà til pat garsch kà ohtrais jau arri sawus 13 gaddus kneegs. Scho pehrn eefahle suhtihit 24 deenas bet laikam aismirfts atsuhtihit wairak neatnahze, nu scho seem' 8 deenas suhtihits, behrns prahtà effoht maitajees, laikam zaur skohlu, un nu ka dsirdu wairs ne buhschoht skohlà laist. Tad nu es gribbu sinnahit, woi N. N. zeenigas teefas preekschà apnemmahs lihds ta puikas eefwehtijameem gaddem, ka tehws par to behrnu sinnahit un to pats mahjas par grahmatas lassitaju padarriht, bet ne tad wairs to behrnu skohlà raidiht kad laika ne buhs; jo sehns wehl taggad mahzaks a b z. Par lab-

bumu buhtu kattris pahrrahjams; kas tikkai tai deenä eedohmajahs behrnu fohlâ laist kad mahjäs warka atlezzahs. Gan starp kalpeem, gan starp fainneekem, attrahpahs dauds tahdu negantneeku un sagtu, kas behrnam mahzibu nosohg, to ne suhtidams kâ nahkajs fohlâ. Tahdi fohlû prettineeki un nizzinataji naw tahtu meklejami; bet atrohnami mallu malläs kas paschi negantneeki buhdami fohlai siltu flawi zekk, kas paschi sawus gan zitta behrnus kâ lohpus gribb audsinah, un zaur tam fohlû sinahde. Es pasihstu dauds tahdu putnu, kas sawus meldijus pret fohlû welk; bet mehle peelips pee schohkta, kad jehgeris issteeps bissi un schaus pehz ta pascha; jo ar laiku muhs wiffus nahwe draude isfchaut no schihs pasauls. Es apleezinu pehz pateesibas kad es dattu sawu darbu zil spehdams un saprasdams; bet kas zauru seemu no Mahrtineem libds pawasfarim ne taps fohlâ raidihts; bet iskaihtas un mas deenas nahks par to arri esmu galwotajs kad tahds weeglo galwu turredams, ar grahamtu tahlu wiss ne fluhs. To raksta N. N. pagasta fohlâ tai 29. Januar 1852
fohlmeisters N. N.

Arri sawa gudriba!

+ Joel Schmul lillkajs sewi kristitees un islassija sewim to wahrdu Isidor Schmidt. Winnu prassija: kapehz wansch sawu wahrdu un uswahrdu atkal ar J. un S. peenehmis? Wansch atbildeja: „Tapehz, ka man tad ne waijaga likt jaunu sehgele (pitschapti) taisiht.“

N. 3.

Dseesma no lepna ffohdera.

1.

Nis uppites pee mesch'malla
Bij fainneeks itt gohdigs,
Kur peemitte itt saw' waltâ
Weens ffohderis itt wohdigs.

2.

Schis westes, bilfes, sakroffes
Pehz wiffahm mohdehm schue,
Bet kad kur nahze peedurknes,
Tad prahtâ sawauktis flue.

3.

Par plattu gan tahs ne bija,
Bet arri ne pehz mehra, —
Kad tahs preeksch sewim glabbaja,
Tad ne bija wairs sehra.

4.

Schis brandewihnu ne dschre,
Kad tas tam ne bij mahjäs,
Bet tad tik lahfi bruhfeja,
Kad lustigas tam kahjas.

5.

Woi dauds? — Ne, masu lahfiti,
Tik pufs mehru no stohpa,
Un isdschris tas malziti,
Wehl plaukstas sawitt tohpâ.

6.

Bet swehtdeenu tas gaidija
Kâ masais behrninsch weggi,
Un saulite, kad usgahja,
Schis mekle draugu deggi.

7.

Un kad kur tirgus eesahkajs,
Un tschiggani jaw nahze,
Tad bahse schefres kabbatäs,
Un ar teem danzoht sahze.

8.

Uk, sawu leclu nelaimi! —
Tam, kas tad frohgâ gahje,
To dsinne tas par sawauli,
Ar bahrgeem wahrdeem rahje.

9.

Sa buhtu prett'neeks gaddjees,
Wai!! — nu jaw aufsti sauli,
Tad buhtu mattös plehsufchees,
Dasch ne redsetu sauli.

10.

Kad frohdsinâ jaw pulzejahs
Tik wihri wiinna flakkas,
Pee galda tuhliht apsehдахs:
„Woi turreet labbas frakkas?“

11.

„Kur trumpes,“ — tâ schis tablat sawz,
„Titt laimigas us krihtu.“ —
Te resnais frohdsneeks tuhdal trauz
Teem doht, lai sawi libds rihtu.

12.

Kad fahrtes tas jaw dabbuja,
Tad wille naudas malku,

Un zitteem draugeem ussauza:
„Trihs graschi buhs par tralku.“

13.

Woi maks bij pilus ar rubbuleem?
Kas dohs! — tik weenâ gallâ
Bij zits no wezzeem korantscheem,
Kas geld tik zittâ mallâ.

14.

Schis ammatneeks bij pahrtizjis,
Zr leelijahs neganti
Ar spehku, un sanz eepihjis:
„Kas nahfs, tam laufschu sprandi.“

15.

Winsch schekhes lihfs ar addatu
Us reisi zehl' no weetas,
Un press = iseru grustaku,
Nesf tas kâ neeku leetas.

16.

Tapehz ir tschiggans, kautschu tas
Gan saproht pluhkt un kantees,
Prett frohderi buht kâ ne kas,
Kad buhtu sahjis rautees.

17.

Tad lai nu behg scho frohderi,
Kam ween tik tschaklas kahjas,
Un ja kam spehli pahraki,
Lai eet, fur winna mahjas.

Schönberg.

Teefas fluddinaschanas.

Us Dalses aprinka teefas pawehleschanu no 11ta
Merz f. g. ar to Nr. 770 taps ta atskhta manta ta
pee Tuktumes peerakfita, nomirruscha Pastendes Jaun-
semmu-mahju nohneeka un puhmannu Zwan Wi-
tischnikow, kad pastahw eelsch sirgeem, gohwim, rat-
teem, raggubm, daschdaschadahm arrama- un mahju-
leetahm, galdeem, keshfleem, drehbehm un gultu-
drabnahm, — tresâ deenâ tai 9tâ April f. g. wirtspeemin-
netâs Jaunsemmu-mahjâs pulksten 10tâs no rihta wai-
rakfoblitajeem prett skaitamu naudü pahrdohhta. Pastendê,
tai 15tâ Merz 1852. 3

(L. S.) ††† Janne Rosmann, pagasta wezz.
(Nr. 24.) F. Derloff, pag. teefas stihweris.

No Zirawas = Dserwes pagasta teefas tohp wissi tee,
kam kahdas taisnas parradu prassischanas pee ta Zira-
was saimneeka Geert Sehgei no Bruzzu mahjahm, par
kurra mantu patradu un inventariuma trubkuma dehl
konturfe spreesta, usâizinati, pee saudeschanas sawas
teefas diru mehneschu starpâ, prohti lihfs 12to April
f. g., kas par to weenigu un isflehgshanas = terminu
noliktis, ar sawahm prassischannahm un peeelahjigahm
peerahdischanahm pee schihb pagasta teefas peektitees,
un sagaidiht, ko teefa par scho leetu pehz likkumeem
spreedihe, ar to peedraudeschanu, ka wissus tohs, kas
sawas prassischanas lihfs wirtspeeminnetam terminam
ne buhs pedemuschu, wehlah wairs ne klausihb. Zi-
rawâ, tai 9tâ Webruar 1852. 2

(L. S.) ††† Geert Steinberg, pagasta wezz.
(Nr. 35.) Teefas stihweris U. Karpiensky.

Zaur scho tohp sinnamu darrihts, ka us dohtu pa-
wehleschanu ta no Krohna Bredenes = jeb Trappesnuis-
schas atschirta plawa, wairak kâ 4 puhrameetas leela,
us to laiku no 23scha April 1852 lihds kamehr Trap-
pesnuischa us zinsî nahfs, pee Greewaldes pagasta
teefas tai 9tâ un 11tâ April 1852 preeksch pufsdeenâs
wairakfoblitajam tiks isnohmata. Greewaldes pagasta
teefa Sahlinu nuishâ, tai 7tâ Merz 1852. 1

(L. S.) ††† Peesehdetajs J. Weiland.
(Nr. 97.) Teefas stihweris H. Henko.

Tai 8tâ April f. g. taps pee Luttrinu Krohna pagasta
teefas daschadi parradneeki, kas lihds schim laikam sa-
was parradus ne atlihdsinaja, us atstahdaschanu pehz
likkumeem pahrdohhti; talabb tohp wissi tee, kas schohs
parradneekus gribbetu pirkt, usâizinati, tai wirtspee-
minnetâ deenâ pee pagasta teefas Luttrinu nuishâ pee-
teiktées. Luttrinu Krohna pagasta teefa, tai 7tâ
Merz 1852. 1

(L. S.) ††† Miffel Bergmann, peesehdetajs.
(Nr. 340.) F. Freiberg, teefas stihweris.

Zittas fluddinaschanas.

Tai 22trâ Mei 1852 taps leetas Kruhtenes wehja-
sudmallas turpatt wairakfoblitajam pahrdohhtas. 1
Nuishaswaldischana.

Leelas Wirzawas lohpunuishâ, Jaunâ nuishâ,
warr labbi dihgdamas lehzes preeksch sehklas dabbuht
pirkt. 3

B r i h w d r i e k e h t.

No juhrmallas-gubernias auglas waldischanas pusses; Collegienrath v. Braunshweig, Jenfor.

No. 93.